

ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ

Η ΕΚΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ

Τί εἶνε ἡ μόδα; Τὸ χιοῦμορ τοῦ Μπέρναρ Σῶ. Τὸ ἐκπληκτικὸ χτένισμα τῶν μαλλιῶν τοῦ 1840. Οἱ διαφανεῖς γυναικεῖοι χιτῶνες τοῦ 1795. Τὸ βᾶρος τῆς γυναικείας τουαλέττας. Τὸ φόρεμα τῆς Ρακέλ Τορρές. Τὸ «μαγικὸ κρινολίνο». Ἡ μόδα μὲ τὰ τούλλινα βολάν. Ἱστορικὲς τραγωδίαι τῆς μόδας κλπ. κλπ.

Τί εἶνε ἡ μόδα; Ποιὸς τὴν δημιουργεῖ; Σ' αὐτὲς τὶς δυὸ μεγάλες ἀπορίες, ὁ διάσημος Ἄγγλος χιομοριστὴς Γεώργιος Μπέρναρ Σῶ, ἔρρηκε μιὰ ἐξυπνὴ ἐξήγησι. «Θέλετε λοιπὸν νὰ μάθετε τί εἶνε ἡ μόδα καὶ ποιὸς τὴν δημιουργεῖ; εἶπε στὴ δημοσιογράφῳ μιᾶς μεγάλῃς γυναικείας ἐφημερίδος τοῦ Λονδίνου. "Ε, λοιπὸν, μάθετε ὅτι ἡ μόδα εἶνε ἡ πιὸ χαριτωμένη ἐκδήλωσις τῆς γυναικείας ἐπιπολαιότητος κί' ὅτι τὴν δημιουργεῖ ὁ ἄνδρας, ἀπὸ ἐκδίκησι, γιατί δὲν μπορεῖ μὲ κανένα ἄλλον τρόπο νὰ τιμωρήσῃ τὴ γυναῖκα γι' ἄδσα ὑποφέρει ἐξ αἰτίας τῆς».

Αὐτὸ τὸ ἀγγλικὸ χιοῦμορ μπορεῖ θέβαια νὰ μὴ μᾶς ἱκανοποιῇ μὲ τὸν τρόπο πὸ θέλουμε, μὰ ἂν ἐξετάσουμε καλύτερα αὐτὰ τὰ λόγια θὰ δοῦμε πὸς κρύβουν μεγάλες κί' ἀναμφισήτητες ἀλήθειαι...

Ἄς ρίξουμε τώρα μιὰ ματιὰ στὴ μόδα τῶν περασμένων ἐποχῶν. Ἡ «τρέλλαι» τῆς μᾶς προκαλοῦν τὴ φρίκη, τὸν σαρκασμὸ καὶ τὴν κατάπληξι. Τὸ 1840, παραδείγματος χάριν, τὸ κυριώτερο στοιχεῖο τῆς γυναικείας ὠμορφιάς ἦταν τὸ χτένισμα τῶν μαλλιῶν. Ὄλη ἡ ἄλλη τουαλέττα δὲν εἶχε καμμιά σημασία μπροστὰ στὰ μαλλιά. Κί' ἔτσι, κί' αὐτὲς ἀκόμα ἡ γυναῖκες τοῦ λαοῦ, ἡ πιὸ φτωχῆς, πὸ φοροῦσαν ἕνα παλῆ καὶ ξεθωριασμένον φόρεμα, ἦταν «χαριτωμένες καὶ κομψῆς» φτάνει νὰ εἶχαν χτενίσαι τὰ μαλλιά τους σύμφωνα μὲ τὴ μόδα. Περιττὸ νὰ τονισθῇ ὅτι τὰ φυσικὰ μαλλιά δὲν ἦσαν ἀρκετὰ γι' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὶς τρέλλαι κί' ὅτι ἡ γυναῖκες φοροῦσαν πελώριαις περροῦκες. Ἡ μόδα αὐτὴ κατέστρεφε θέβαια τὰ μαλλιά τους, τὰ φυσικὰ, γιατί μαραινόντουσαν κάτω ἀπὸ τὶς βαρεῖαις περροῦκες, μὰ τί σημασία μπορούσε νὰ εἶχε αὐτὸ μπροστὰ στὸν ἀπαράβατον νόμον τῆς μόδας; Σήμερα, μιὰ γυναῖκα μ' ἕνα τέτοιο χτένισμα θὰ θεωρηθῇ ἀμέσως ὡς τρελλή καὶ θὰ κλεισθῇ γρήγορα σ' ἕνα ἀστυλὸ, ὡς δημόσιος κίνδυνος.

* * *

Σαρανταπέντε χρόνια πρὶν, τὸ 1795, ὕστερ' ἀπὸ τὴν πτώσι τοῦ καθεστώτος τῆς τρομοκρατίας, ἡ γυναῖκες στὸ Γίανσι λυτρώθηκαν ἀπὸ τὴν καταθλιπτικὴ ἀγωνία τῶν αἱματηρῶν ἐκείνων ἡμερῶν καὶ ρίχτηκαν μὲ φρενιτιδα στὶς ἀπολαύσεις, ἀκολουθώντας τὴν πιὸ ἐξωφρενικὴ καὶ τὴν πιὸ ἀχαρακτήριστὴ μόδα. Μὲ τὴν πρόφρασι ὅτι ἤθελαν νὰ ντύωνται ὡς ἀρχαῖαι, φοροῦσαν πέδιλα στὰ γυμνὰ πόδια τους κί' ἕνα χιτῶνα ἀπὸ διαφανὲς ὕφασμα, σχιστὸ ἀπὸ τὸ γόνατο καὶ κάτω. Ἐπὶ πλέον ἄρχισε τὴν ἴδια ἐποχὴ ἕνας συναγωνισμὸς μεταξὺ τῶν «κομψῶν» γυναικῶν γιὰ τὸ ὠραιότερον ντύσιμον μὲ λιγώτερον ὕφασμα. Κί' ἔτσι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ διασκεδαστικὰ παιγνίδια συναναστροφῶν ἦταν τὸ ζύγισμα τῶν γυναικῶν φορεμάτων. Τὸ 1800 μιὰ κομψὴ γυναῖκα δὲν ἔπρεπε νὰ φορᾷ ροῦχα, παπούτσι καὶ κοσμήματα βάρους περισσότερον τῶν 100 δραμίων! Τὸ 1801, στὸ Ἀννόβερο, μιὰ γυναῖκα ἔβαλε στοίχημα ὅτι μπορούσε νὰ βγῇ στὸν δρόμον, φορῶντας μιὰ μικρὴ πουκαμίσα κί' ἕνα μαντήλι, χωρὶς νὰ κινήσῃ τὴν προσοχὴ τοῦ κόσμου. "Ε, λοιπὸν, ἡ γυναῖκα αὐτὴ κέρδισε τὸ στοίχημα, γιατί κανεὶς σ' ἀλήθεια δὲν γύρισε νὰ τὴν κυτᾷσῃ ὡς περιέργον φαινόμενον.

* * *

Ἄς ἐπιστρέψουμε ὁμῶς στὸ βᾶρος τῆς γυναικείας τουαλέττας. Τὸ 1926 ἐγένετο πολὺς λόγος στὴν Ἀμερικὴ γιὰ τὴν μόδα τῶν κοντῶν φουστάνων πὸ θεωρήθηκαν ὡς ἀπρεπὴ ἀπὸ πολλοὺς ἀσθητοὺς καὶ σεμνοτύφους ἀντιπροσώπους τῆς κοινῆς γνώμης. Γιὰ νὰ ἀποδείξουν δὲ ὅτι εἶχαν δίκην κατέφυγαν σὲ μιὰ πλάστιγγα. Ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ ἔβαλαν τὴν τουαλέττα καὶ τὰ στολιδία μιᾶς κομψῆς γυναικείας ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, τῆς Ρα-

κέλ Τορρές, πὸ ἦταν δημοφιλῆς, ὡς «ἀστέραι» τοῦ κινηματογράφου κί' ἀπὸ τὴν ἄλλη ἔβαλαν τὸ φόρεμα καὶ τὰ στολιδία μιᾶς ἰθαγενοῦς τῆς Ταϊτῆς. "Ε, λοιπὸν, ἀπέδειξαν ἔτσι ὅτι ἡ γυναῖκες τῆς Ταϊτῆς πὸ θεωροῦνται κάτι περισσότερο ἀπὸ ἡμίγυμνες, φροντίζουν νὰ ντύωνται περισσότερο ἀπὸ τὶς γυναῖκες τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Κί' ἀπόδειξις ἦταν ἡ πλάστιγγα: τὸ φόρεμα καὶ τὰ στολιδία τῆς ἰθαγενοῦς ἦταν πιὸ βαρῆ ἀπὸ τὴν τουαλέττα τῆς Ρακέλ Τορρές!...

Μὰ ἀφοῦ κάνουμε λόγο γιὰ βαρεῖαις κί' ἐλαφρῆς τουαλέττες, πρέπει νὰ θυμηθῶμε λίγο τὰ κρινολίνα καὶ νὰ γυρίσουμε στὸ 1860. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, ὁ γυναικεῖος ποδόγυρος εἶχε μῆκος δέκα σωστὰ μέτρα! Μπορεῖτε τώρα νὰ φαντασθῆτε τὴ σκόνη πὸ μάζευαν αὐτὰ τὰ φουστάνια καὶ τὸ μαρτύριον τῶν γυναικῶν ἀπὸ τὸ βᾶρος τους. "Ολες τους φοροῦσαν τότε τὸ κρινολίνο, ἀπὸ τὴν κυρία τῆς ἀριστοκρατίας ὡς τὴν μαγειρίσσα. Στὴ Λιθουανία, ἡ χωρικῆς φοροῦσαν τὸ κρινολίνο καὶ ὅταν ἀκόμη δούλευαν στὰ χωράφια. Ἡ πιὸ φτωχὴ γυναῖκα ἐκείνη τὰ χρόνια εἶχε δώδεκα ἄσπρα μεσοφόρια καὶ ἕνα κρινολίνο μὲ 24 τσέρκια. Ἀργότερα, ὁ Ντελιράκ, ἕνας ἐξυπνὸς παρισινὸς ράφτης ἀνεκάλυψε τὸ «μαγικὸ κρινολίνο», πὸ μ' ἕνα χτύπημα τοῦ χεριοῦ ἀπλωνόταν ἡ μαζευτόταν, ἀναλόγως τῆς περιστάσεως.

* * *

Μετὰ τὰ κρινολίνα, ἄρχισε ἡ τρέλλα τῶν ἄσπρων βολάν. Σ' ἕνα χορὸ τῆς Αὐλῆς, ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Γαλλίας Εὐγενία, παρουσιάσθη μ' ἕνα φόρεμα πὸ εἶχε ἑκατὸν τρία τούλλινα βολάν. Ἡ αἰθέρια ἐλαφρότης τῶν φουστάνων αὐτῆς τῆς ἐποχῆς ἦταν θέβαια θελκτικὴ, ὄνειρώδης, μὰ καὶ τρομερὰ ἐπικίνδυνη. Ἐκείνη τὰ ἄφρωτὰ βολάν ἐπιαναν φωτιά μὲ τὴν μεγαλύτερη εὐκολία τοῦ κόσμου. Κί' ἔτσι καμμιά ἄλλη ἐποχὴ δὲν μᾶς παρουσιάζει συχνότερες περιπτώσεις τέτοιων τραγικῶν δυστυχημάτων.

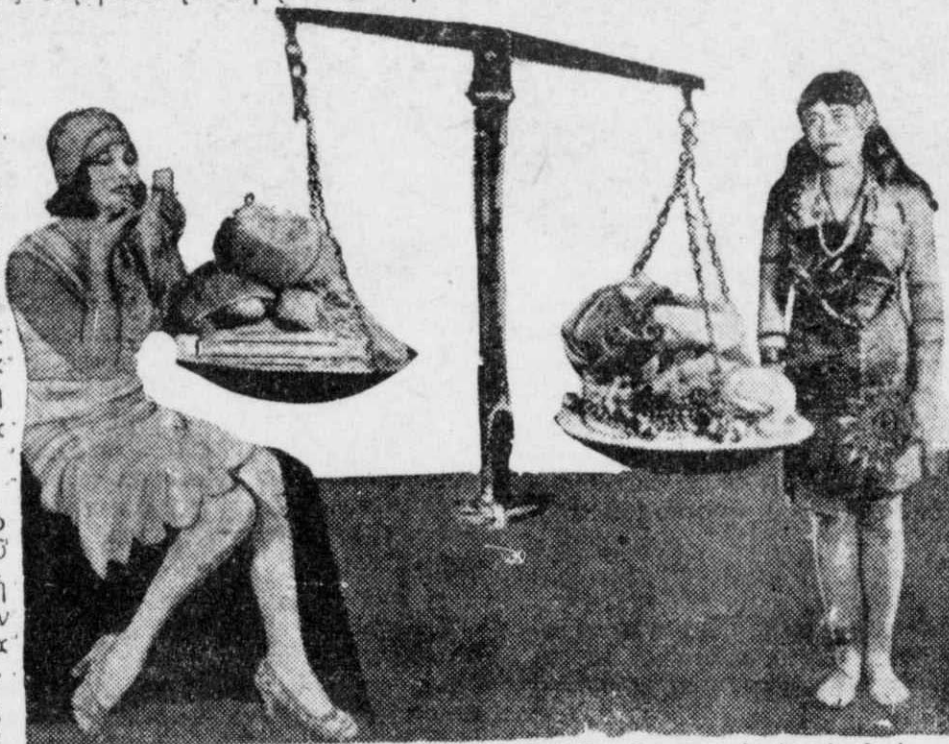
Τὸ 1851, ἡ δούκισσα τοῦ Μαγιέ, ἕνα θράδου πὸ εἶχε δεξιῶσι στὸ μέγαρό της, θέλησε νὰ καθῆσθαι κοντὰ στὸ τζάκι. Μὰ γιὰ κακὴ τῆς τύχη ἕνα ἀπὸ τὰ τούλλινα βολάν τῆς φούστας τῆς ἄγγιξε στὴ φωτιά κί' ἡ δυστυχῆς δούκισσα τυλίχθη ἀμέσως ἀπὸ τὶς φλόγες καὶ κάηκε ζωντανὴ ὡς λαμπάδα. Ἀπὸ τὸν ἴδιον τραγικὸ θάνατον πέθανε καὶ ἡ περιφήμη Ἀγγλίδα ἠθοποιὸς Ἐμμα Λιβρεῦ, ἐπάνω στὴ σκηνὴ τοῦ θεάτρου. Τὸ 1856, ἡ πριγκίπισσα

Βικτωρία, ἡ κατόπιν αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας, καθὼς σφράγιζε μιὰ μέρα ἕνα γράμμα, δὲν πρόσεξε κί' ἔβαλε φωτιά μὲ τὸ κερὶ στὸ τούλλινο μαῖνικι της. Ἀμέσως τυλίχθη ὀλόκληρη ἀπὸ τὶς φλόγες, μὰ σώθηκε εὐτυχῶς, χάρις στὴν ἐτοιμότητα τοῦ γραμματέως της πὸ ἔσπευσε νὰ τὴ σκεπάσῃ μὲ μιὰ κουβέρτα.

Ἦστερ' ἀπὸ ἕνα χρόνον, τὸ 1867 ἡ ἀρχιδούκισσα Μαθίλδη, κόρη τοῦ ἀρχιδουκῆ Ἀλβέρτου τῆς Αὐστρίας, θέλησε μιὰ ἡμέρα νὰ κρύψῃ τὸ σιγαρέττο πὸ κάπνιζε στὰ βολάν τῆς φούστας της, γιὰ νὰ μὴ τὸ δῇ ὁ ἀσθητὸς πατέρας της. Μὰ τὰ τούλλινα βολάν ἄρπαξαν ἀμέσως φωτιά καὶ τῆς προξένησαν τρομερὰ ἐγκαύματα σ' ὅλο τὸ σῶμα.

Ἡ πιὸ τρομακτικὴ ὥστόσο καταστροφὴ συνέβη τὸ 1863 στὸ Σαντιάγο τῆς Χιλῆς, τὴν ὥρα τῆς λειτουργίας, μέσα στὴν μητρόπολι τῆς Σουλλήφως. "Ενα κερὶ ἔγειρε ἀπὸ τὴ ζέστη κί' ἔβαλε φωτιά στὸ τούλλινο φόρεμα μιᾶς γυναικείας. Ἀμέσως μετὰ ἄρπαξαν φωτιά καὶ τὰ τούλλινα φορέματα τῶν γυναικῶν πὸ ἦσαν τριγύρω κί' ἔτσι σὲ λίγο δυὸ χιλιάδες γυναῖκες μεταμορφώθηκαν σὲ ζωντανὲς λαμπάδες καὶ πέθαναν μ' αὐτὸν τὸν τραγικὸν θάνατον.

Ἀπὸ τότε ἡ μόδα, τρομοκρατημένη, ἄλλαξε ἰδιοτροπίαις καὶ τὰ τούλλινα βολάν καταργήθηκαν γιὰ νὰ δώσουν τὴν θέσι τους

Τὸ φόρεμα μιᾶς ἰθαγενοῦς τῆς Ταϊτῆς ἦταν πιὸ βαρὺ ἀπὸ τὴν τουαλέττα τῆς Ρακέλ Τορρές!...